Stuk **1073** (2001-2002) – Nr. 3

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

1 juli 2002

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heren Eloi Glorieux, Marino Keulen en Peter De Ridder en mevrouw Margriet Hermans –

betreffende de bevordering van het dierenwelzijn in de door de Vlaamse overheid gesubsidieerde circussen

VERSLAG

namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport uitgebracht door mevrouw Mieke Van Hecke

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jos Stassen.

Vaste leden :

de heren Carl Decaluwe, Bart De Smet, Eddy Schuermans, mevrouw Mieke Van Hecke ;

de heren Frans De Cock, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Guy Sols ;

de heer Wilfried Aers, mevrouw Niki De Gryze, de heer Miel Verrijken ;

de heren Chokri Mahassine, Dany Vandenbossche ;

de heer Jos Stassen ;

de heer Herman Lauwers.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heer Luc Martens, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Gilbert Vanleenhove ;

de heren André Denys, Jacques Devolder, Jacques Laverge, Paul Wille ;

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Felix Strackx ;

de heren Peter De Ridder, André Van Nieuwkerke ;

de heer Jo Vermeulen ;

de heer Jan Roegiers.

Zie :

1073 (2001-2002)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

– Nr. 2 : Amendement

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzettingen door de indieners van het voorstel van resolutie 4

A. Toelichting door de heer Eloi Glorieux 4
B. Toelichting door de heer Marino Keulen 5
C. Toelichting door de heer Peter De Ridder 5

II. Standpunt van de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport,Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking 6

III. Bespreking 6

IV. Stemming 8

Tekst aangenomen door de commissie 9

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Cultuur, Media en Sport besprak op 13 en 20 juni 2002 het voorstel van resolutie betreffende de bevordering van het dierenwelzijn in de door de Vlaamse overheid gesubsidieerde circussen.

I. Inleidende uiteenzettingen door de indieners van het voorstel van resolutie

A. Toelichting door de heer Eloi Glorieux

De heer *Eloi Glorieux* merkt op dat circussen altijd een belangrijke en aangename vorm van volksvermaak zijn geweest. Zelfs vandaag nog, in het tijdperk van de televisie en de computer- en videospelletjes, blijft het een gebeurtenis als een circus op het dorpsplein zijn tenten opslaat.

De circusgezelschappen zelf hebben het al vele jaren niet gemakkelijk om de eindjes aan mekaar te knopen. Daarom is het positief dat de Vlaamse overheid zich bereid toont om de circusgezelschappen te steunen en hen te motiveren om de artistieke kwaliteit van de vertoningen op peil te houden. Artistieke kwaliteiten en aandacht voor dierenwelzijn mogen daarbij niet van mekaar worden losgekoppeld. Dieren werden eeuwenlang gebruikt om mensen te vermaken, maar vaak gebeurde dat op een niet al te diervriendelijke wijze. Schrijnende situaties zoals die in het verleden voorkwamen, zijn vandaag gelukkig een zeldzaamheid geworden.

De heer Glorieux is van mening dat de circusdirecties en het circuspersoneel er als eersten belang bij hebben dat de circusdieren goed worden behandeld. Daarom is het positief dat de minister vorig jaar in een afsprakennota met de circusdirecties aandacht heeft gevraagd voor het dierenwelzijn. In de nota wordt bepaald dat de dieren goed moeten worden verzorgd, dat er op een correcte manier mee moet worden omgegaan en dat er een harmonieuze band tussen mens en dier moet zijn. Tevens wordt eraan herinnerd dat de directies de wetgeving inzake dierenwelzijn moeten respecteren, wat onder meer inhoudt dat de dierenkooien dit welzijn maximaal moeten garanderen. De subsidiëring van de circussen door de Vlaamse overheid à rato van 25.000 euro werd in die afsprakennota onder meer afhankelijk gemaakt van de dierenwelzijnsvereiste. De spreker vindt het zeer terecht dat, naast de evidente artistieke kwaliteitseisen, voorwaarden inzake dierenwelzijn als criterium voor het verkrijgen van overheidssteun aan circussen worden opgelegd.

De heer Glorieux is ervan overtuigd dat het circuspersoneel de dieren doorgaans goed behandelt. Voor de wilde en exotische dieren, die instinctief ingesteld zijn op een heel andere habitat, stellen er zich echter wel problemen. Dieren zoals tijgers, poema's, leeuwen en olifanten horen duidelijk niet thuis in een kleine kooi. Zelfs indien zij, zoals bepaald in de afsprakennota, goed worden verzorgd en op een correcte manier worden behandeld, dan nog lijden deze dieren. De dieren die van nature een jachtinstinct hebben, lopen doelloos rond in een kooi van slechts enkele vierkante meter, ze liggen apathisch in een hoekje, kwijnen weg en worden depressief. Onvermijdelijk kwetsen de dieren zich ook aan de tralies van hun kooien of aan de kettingen rond hun poten. Het gebruik van wilde en exotische dieren in circussen is daarom zowel om educatieve als ecologische redenen niet verantwoord.

Daarentegen garanderen de vooropgestelde voorwaarden wel een voldoende welzijn voor de andere soorten dieren. Gedomesticeerde inheemse dieren zoals paarden, pony's, geiten, honden, konijnen en duiven, kunnen in de circussen zeker gebruikt worden indien de geformuleerde dierenwelzijnsvoorwaarden effectief gerespecteerd worden. Wilde dieren met een jachtinstinct of exotische dieren lijden echter in circussen. Dat kan niet ongedaan gemaakt worden door een goede verzorging, een correcte omgang of een harmonieuze band tussen mens en dier.

De spreker stelt vast dat sommige creatieve circussen de laatste jaren spontaan evolueren naar programma's waarin geen wilde dieren meer gebruikt worden. Sommige circussen maken zelfs helemaal geen gebruik meer van dieren, zonder dat daardoor het programma aan kwaliteit inboet. Circus Ronaldo is een goed voorbeeld van een circus dat een hoogwaardig, aangenaam en attractief programma brengt zonder dieren te gebruiken.

De heer Glorieux verduidelijkt dat de resolutie niet tot doel heeft alle dieren uit circussen te bannen, noch wil ze een verbod opleggen op het gebruik van wilde dieren. De resolutie beoogt wel om extra steun te verlenen aan circussen die geen wilde dieren meer opvoeren. Op termijn is het de bedoeling om de subsidies aan gezelschappen die wel nog met wilde of exotische dieren willen werken, af te schaffen.

De spreker betreurt de persberichten waarin wordt beweerd dat deze resolutie alle dieren uit circussen zou willen weren of dat de indieners de ondergang van de Vlaamse circussen zouden beogen. Hij ver-

duidelijkt dat de resolutie drie doelstellingen nastreeft. Om die nog beter in de verf te zetten werd de tekst van de resolutie geamendeerd.

In de eerste plaats scharen de indieners zich achter het beleid van de minister om de circussen te steunen. Men wil de minister voor deze zaak zelfs extra armslag geven door het voorziene bedrag voor het circusbeleid gevoelig te verhogen, zodat circussen met de extra steun daadwerkelijk de kwalitatieve verbetering in de artistieke vernieuwing kunnen realiseren.

In de tweede plaats voorzien de indieners een uitdoofscenario voor de overheidssteun aan circusgezelschappen die met wilde of exotische dieren werken. Er is een overgangsperiode van vijf jaar ingebouwd, zodat de gezelschappen de tijd hebben om zich om te vormen. Gedurende de eerste twee jaar van de overgangsperiode zou de steun onveranderlijk blijven. Vanaf het derde jaar zou de tussenkomst voor circussen die met wilde dieren blijven werken worden gehalveerd, in het vijfde jaar zou ze worden stopgezet.

Ten derde zou vanaf de goedkeuring van deze resolutie een actief beleid gevoerd worden om de circussen te begeleiden bij het afbouwen van het gebruik van wilde en/of exotische dieren in circusprogramma's.

De spreker besluit dat deze resolutie als enige pretentie heeft om samen met de Vlaamse circussen een bescheiden bijdrage te leveren aan het denken en het omgaan met dieren in de 21ste eeuw. Hoewel die bijdrage bescheiden kan worden genoemd, kan zij voor kinderen en jongeren toch een zekere symboolwaarde hebben. Om al die redenen vraagt de spreker de resolutie goed te keuren.

B. Toelichting door de heer Marino Keulen

De heer *Marino Keulen* verwijst vooreerst naar de negatieve persberichtgeving, waarin het voorliggende voorstel van resolutie eigenlijk werd geridiculiseerd. Er werd bijvoorbeeld gesuggereerd dat er andere problemen en noden genoeg zijn waarmee politici zich kunnen bezighouden. Die berichten hebben echter heel wat reacties bij de lezers losgeweekt. Uit een bevraging door een krant bleek dat de meerderheid van de lezers positief stond tegenover de bekommernis om het dierenwelzijn. Die bekommernis heeft dus een veel breder draagvlak dan gedacht.

De spreker steunt het principe dat men met het oog op betoelaging zowel het artistieke aspect als het dierenwelzijn in rekening brengt. Hij benadrukt dat de resolutie ook een vraag inhoudt naar meer Europese regelgeving inzake dierenwelzijn. Eén van de vaak gehoorde bezwaren is immers dat, bij gebrek aan een Europese regelgeving, buitenlandse circussen de Vlaamse circussen zouden wegconcurreren. Door het invoeren van strengere regels voor Vlaamse circussen zouden die circussen, die sowieso al minder slagkracht, een kleinere schaal en werkingsgebied hebben, het nog een stuk moeilijker krijgen. Daarom is het wenselijk dat de regelgeving op Europees vlak wordt geharmoniseerd.

De heer Keulen merkt op dat er door de sector zelf al heel wat stappen in de goede richting werden afgelegd. Uit de resolutie mag ook niet afgeleid worden dat de circusmensen momenteel niet goed voor hun dieren zouden zorgen. Die dieren zijn hun bedrijfskapitaal. Allicht heeft het personeel er een emotionele, affectieve binding mee.

De spreker besluit dat de resolutie tot doel heeft de dimensie dierenwelzijn te introduceren via het instrument van de subsidies. Door af te zien van het gebruik van wilde dieren zal men zelfs meer subsidies kunnen krijgen dan momenteel het geval is. Het is helemaal niet de bedoeling om wilde dieren uit de circussen te bannen. De circussen die met wilde dieren willen verder werken zijn daar vrij in, maar het gevolg is dan wel dat na een redelijke overgangstermijn van vijf jaar de subsidiepot aan hen voorbij zal gaan.

C. Toelichting door de heer Peter De Ridder

De heer *Peter De Ridder* sluit zich aan bij de vorige sprekers. Hij wenst nog een oproep te doen om de discussie zuiver te houden. Vooral via persartikels werd het economische voortbestaan en de slagkracht van de circussen heel vaak vermengd met het verhaal van de dierenrechten en het dierenwelzijn. Dat is geen correcte voorstelling, want de twee hebben niet automatisch met elkaar te maken. Men moet immers vaststellen dat de circussen het op dit moment sowieso moeilijk hebben, zoals de minister vorig jaar overigens al heeft vastgesteld. Er werden onder meer via de afsprakennota al stappen in de goede richting gezet, en in die richting moet men verder werken. De spreker besluit dat men zeker oog moet blijven hebben voor de economische moeilijkheden van de circussen en het verbeteren van hun artistieke kwaliteiten, maar op zich staan die aspecten los van de inhoud van de voorliggende resolutie.

II. Standpunt van de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking

De *minister* erkent dat hij aanvankelijk wat terughoudend stond tegenover de terechte bekommernis voor het dierenwelzijn in circussen. Hij vreesde dat die bekommernis het bestaan zelf van de circussen, die toch tot het cultureel erfgoed behoren en sociaal-artistieke projecten brengen, in gevaar zou kunnen brengen. Het ontbreken van een Europese regelgeving zou bovendien tot gevolg kunnen hebben dat Europese circussen, die geen belemmering kennen wat het gebruik van wilde dieren betreft, de Vlaamse circussen van de markt zouden concurreren. Dat zou dan betekenen dat de sociaal-culturele rol van circussen in onze samenleving in het gedrang zou komen.

Niettemin hecht de minister veel belang aan de resolutie, op voorwaarde tenminste dat het eerste punt ervan, dat voorziet in een gevoelige verhoging van het totaal voorziene bedrag voor circusbeleid, wordt gerealiseerd. Met die extra steun moeten de circussen een kwalitatieve verbetering van hun artistieke programma's kunnen brengen. De minister kan die extra middelen niet garanderen, maar de voorliggende resolutie kan wel helpen om daar voor te pleiten in de Vlaamse regering of om die via een heroriëntering te zoeken binnen het eigen beleidsdomein.

De minister besluit dat zijn aanvankelijke terughoudendheid tegen het voorstel van resolutie wat is weggeëbd. Hij hoopt dat de overgangsperiode voldoende ruim is om de circussen te overtuigen en hen toe te laten zich om te vormen. De minister zal hierover met de sector overleggen. Hij blijft alleszins veel belang hechten aan de circussen, ook zonder exotische dieren. Verder is hij er zich van bewust dat men via de sector cultuur niet alle dierenleed kan lenigen. Niettemin moet men ook in die sector kunnen zoeken naar mogelijkheden om het dierenwelzijn te ondersteunen.

III. Bespreking

Volgens mevrouw *Mieke Van Hecke* zal bijna iedereen de uitgangspunten en doelstelling van het voorliggende voorstel van resolutie ondersteunen. Toch zal haar fractie zich onthouden, en dit om twee redenen. Ten eerste wordt in de overwegingen een vrij gerichte evaluatie gemaakt van de aanwezigheid van wilde dieren in circussen, waarbij een aantal positieve aspecten niet wordt vermeld. Ten tweede gaat het te ver om de afbouw van subsidies als instrument te gebruiken om de omschreven doelstellingen te bereiken : er zijn andere middelen voorhanden waarmee men het dierenwelzijn in een circusomgeving kan bevorderen.

Een aantal positieve effecten van de aanwezigheid van wilde dieren in circussen wordt ten onrechte niet vermeld. Voor jonge kinderen heeft die aanwezigheid een educatieve functie : zij kunnen de dieren van dichtbij bekijken en zien bewegen en zich hun juiste grootte voorstellen. Meestal gaat men ze zelfs op voorhand bekijken in de kooien rond het circus, en dit in een totaal andere context dan in dierenparken, en meestal ook dichter bij huis. Bovendien maakt men de kinderen duidelijk dat met heel wat liefde en geduld een relatie kan worden opgebouwd tussen de dierenverzorger en de dieren. Het is dus niet terecht dat men in de overwegingen vooral aandacht heeft voor de schade die men aan de dieren toebrengt – men kan zich overigens afvragen of dat werkelijk zo is. Bovendien zijn sommige voor ons wilde dieren in andere landen huisdieren. Men gaat nu al die dieren over dezelfde kam scheren, zonder voorafgaande studie.

Het volledig inhouden van subsidies hanteren als instrument, staat haaks op de afsprakennota die de minister van Cultuur heeft afgesloten met de circussen. In die nota, die toch een engagement inhoudt, zijn de voorwaarden voor subsidiëring opgenomen, ook voorwaarden inzake dierenwelzijn (met betrekking tot dierenwagens, hygiëne, toe te laten controle vanwege dierenwelzijnsorganisaties). Het opvolgen van de voorliggende resolutie veronderstelt echter nieuwe afspraken, waaronder het weren van wilde dieren uit de circussen. Dat zou een verarming zijn, vermits in de afsprakennota reeds aandacht wordt gevraagd voor het dierenwelzijn. Bovendien blijkt minister Aelvoet, die bevoegd is voor dierenwelzijn, te werken aan een koninklijk besluit om het welzijn van circusdieren te regelen. De resolutie doorkruist dus alle inspanningen die momenteel worden geleverd om de geponeerde doelstelling te bereiken. De spreker heeft ook vragen bij de voorziene afbouwperiode van vijf jaar. De levensduur van die dieren is immers wellicht iets langer dan vijf jaar. Waar zullen die dieren terechtkomen ? Zal hun welzijn niet lijden onder hun nieuwe situatie ? Dat is helemaal niet duidelijk.

Mevrouw Van Hecke ondersteunt de doelstelling van de indieners, namelijk het dierenwelzijn, maar is het niet eens met het volledig negatieve beeld dat men schetst van de aanwezigheid van wilde dieren in een circus. Men mag niet vergeten dat de

circusmensen ook dierenliefhebbers zijn. Bovendien blijkt het aantal toeschouwers van circusvoorstellingen terug te vallen indien men zonder dieren werkt.

De heer *Wilfried Aers* sluit zich aan bij de tussenkomst van mevrouw Van Hecke. Ook zijn fractie zal zich onthouden, niet omdat haar leden niet van dieren houden, maar omdat de resolutie te ver gaat. Circussen die hun dieren slecht behandelen, moeten streng bestraft worden. De meeste circussen behandelen hun dieren, die hun kapitaal vormen, echter wel goed.

De heer *Eloi Glorieux* is het grotendeels eens met een aantal bekommernissen van mevrouw Van Hecke. Hij verwijst wel naar een nota van professor Vanderstraeten, bioloog aan de Universiteit Antwerpen, over de aanwezigheid van wilde dieren in circussen. Wilde dieren zijn dieren die afkomstig zijn uit het wild, zelfs al gaat het over nakweek in de zesde, zevende of achtste generatie : het domesticatieproces voltrekt zich immers in de loop van duizenden jaren, niet in de loop van enkele generaties.

In zijn nota stelt professor Vanderstraeten dat men, als gevolg van drie essentiële elementen, het gebruik van wilde dieren in circussen niet kan vergelijken met het gebruik van inheemse diersoorten zoals paarden, pony's, duiven, konijnen en honden. Het gaat om de activiteiten, de verblijfsomstandigheden en het transport van de dieren.

Met betrekking tot de activiteiten van de dieren – de shows, de trainingen, enzovoort – stelt professor Vanderstraeten dat men hen zoveel mogelijk de gelegenheid moet geven om hun normale gedrag te ontplooien. Om die reden zijn in Vlaamse dierentuinen een aantal aanpassingen aan het verblijf van wilde dieren doorgevoerd. De wetenschappers zijn het erover eens dat het dwingen van dieren om oefeningen te doen die niet overeenstemmen met hun natuurlijke gedrag, strijdig is met het welzijn van die dieren. Wat wilde dieren in circussen moeten doen – evenwichtsoefeningen, door brandende hoepels springen, enzovoort – heeft niets te maken met hun natuurlijke gedrag. Een hond heeft met dergelijke activiteiten geen problemen, en vindt dat zelfs fijn. Bij wilde dieren ligt dat echter niet in hun aard. Dat wil overigens niet zeggen dat de dierentemmers hun dieren slecht zouden behandelen.

Met betrekking tot de omstandigheden waarin wilde dieren in gevangenschap worden gehouden, stelt professor Vanderstraeten dat hoe beter men het natuurlijke gedrag van dieren leert kennen, hoe nauwkeuriger men kan vaststellen aan welke voorwaarden hun kooien moeten voldoen. Dierentuinen passen hun kooien dan ook voortdurend aan die inzichten aan. Circussen doen dat niet, omdat dat niet verenigbaar is met het circusleven. Daarom hebben huisdieren of gezelschapsdieren het in het circus veel beter dan wilde dieren. Zodra het circusgezelschap ergens aankomt, worden die dieren uit de transportwagens gehaald en in tijdelijke stallen ondergebracht. Met wilde dieren, die meestal gevaarlijk zijn, gebeurt dat niet : leeuwen, tijgers en olifanten worden meestal in hun kooien gehouden.

In Duitsland heeft men normen opgesteld voor het houden van wilde dieren in gevangenschap. Voor olifanten bijvoorbeeld moet men voorzien in een buitenverblijf van 500 m^2 en een binnenverblijf van 20 m^2 per dier, een individuele box van 30 m≈ als nachtverblijf, een buitenbassin met waterpartij, en binnen een gelijkaardig bassin of douche. Bovendien moeten ze in hun buitenverblijf beschikken over een tamelijk grote, niet verharde oppervlakte, zodat ze regelmatig een stofbad kunnen nemen. De meeste circussen hebben ook maar één olifant. Nochtans zijn olifanten sociale dieren, die in kudde leven. Dierentuinen vangen dat op door drie of vier dieren samen te houden, maar in circussen kan dat niet.

Een derde element houdt verband met het transport. In circussen worden de dieren voortdurend vervoerd, dat wil zeggen minstens één keer per week. Dat is eigen aan het circusleven, en heeft dus niets te maken met het slecht behandelen van de dieren. Met betrekking tot het transport garandeert de afsprakennota het welzijn voor het overgrote deel van de circusdieren, maar als gevolg van hun specifieke aard niet voor wilde dieren.

Met betrekking tot de eventuele educatieve waarde van het gebruik van wilde dieren in circussen, stelt de heer Glorieux dat wilde dieren vooral in dierentuinen zoveel mogelijk in hun natuurlijke omgeving worden getoond. Daar zorgt men ervoor dat de dieren zoveel mogelijk hun natuurlijke gedrag kunnen ontplooien. Bovendien informeert men de bezoekers, onder meer over de afkomst van de dieren en hun leefomstandigheden. In circussen is dat echter niet het geval. Daar is het net niet de bedoeling om de dieren in hun natuurlijke omgeving te tonen, maar wel om ze nummertjes te laten opvoeren die zoveel mogelijk afwijken van hun natuurlijke gedrag. Dat maakt het immers spannend : de dierentemmer 'overwint' als het ware het dier. De dieren worden dus gedwongen om kunstjes op te voeren, alleen maar om mensen

te vermaken. Dat is niet educatief, zeker niet voor kinderen.

De indieners willen zeker niet de illusie wekken dat circusmensen hun dieren bewust mishandelen of er geen aandacht voor hebben. Dat is immers niet het geval. Het zijn de praktische omstandigheden van het circusleven die meebrengen dat het welzijn van wilde dieren niet kan worden gegarandeerd in dat kader. Met het voorstel van resolutie beogen de indieners om binnen een periode van vijf jaar, wat een ruime overgangsperiode is, de circussen te helpen om een modern, eigentijds en creatief programma uit te werken, zonder hen daartoe te verplichten. De bedoeling is eerder om hen daartoe te stimuleren. Daarom wordt niet alleen voorzien in een afbouw van subsidies, maar ook in een verhoogde steun aan de circussen die omschakelen naar een modern, gevarieerd programma zonder wilde dieren.

Volgens mevrouw *Mieke Van Hecke* hoort deze discussie thuis op federaal niveau. De federale regering, die terzake bevoegd is, werkt immers aan de voorwaarden inzake dierenwelzijn voor dieren in een circusomgeving. Daarop anticiperen door het instrument van de subsidies te hanteren, is niet rechtvaardig. Men hanteert dat instrument immers zonder de nodige knowhow, en sanctioneert zonder te weten of men wel moet sanctioneren. Op Vlaams niveau is er al de afsprakennota. Het is dan ook beter om de federale regering te stimuleren om werk te maken van het koninklijk besluit inzake dierenwelzijn in circussen, en vervolgens de afsprakennota aan te passen aan die federale regelgeving. Met deze resolutie spant men de kar voor het paard.

IV. Stemming

Een amendement van de heren Eloi Glorieux, Marino Keulen en Peter De Ridder, mevrouw Margriet Hermans en de heer Herman Lauwers strekt ertoe om het beschikkend gedeelte van het voorstel van resolutie te vervangen.

Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde voorstel van resolutie wordt aangenomen met 8 stemmen bij 4 onthoudingen.

De verslaggever, *De voorzitter,*

Mieke VAN HECKE Jos STASSEN

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Het Vlaams Parlement,

– overwegende dat de circussen een waardevolle vorm van volkskunst zijn en een maatschappelijke functie hebben op het vlak van de recreatie, het ontmoetingsleven en de cultuurbeleving ;

– overwegende dat er een groeiend maatschappelijk en ethisch bewustzijn rond dierenwelzijn is ;

– vaststellende dat geen enkel circus beantwoordt aan de wettelijke minimumvereisten voor het houden van wilde dieren in Belgische dierentuinen ;

– erkennende dat wilde en exotische dieren, zelfs als ze goed verzorgd en correct behandeld worden, niet in het circusleven thuishoren en er lijden ;

– vaststellende dat circussen zonder (wilde) dieren vaak een vernieuwend, creatief en gevarieerd hoogstaand programma aanbieden en het gebruik van wilde dieren bijgevolg geen noodzakelijke voorwaarde is voor het succes of het voortbestaan van een circus ;

– overwegende dat de leefbaarheid van vele circussen steeds precairder wordt en er tot voor kort geen rechtstreekse subsidiesteun aan circussen gegeven werd ;

– vraagt aan de Vlaamse regering :

1° het totaal voorziene bedrag voor circusbeleid gevoelig te verhogen, zodat de circussen met de extra steun daadwerkelijk kwalitatieve verbeteringen en artistieke vernieuwing kunnen realiseren ;

2° uiteindelijk geen subsidies of andere overheidssteun meer te verlenen aan circussen die wilde en/of exotische dieren houden en/of acts met wilde en/of exotische dieren inhuren. Hierbij een overgangsperiode van vijf jaar te hanteren, waarbij de situatie in de eerste twee jaar onveranderd blijft, vanaf het derde jaar de tussenkomsten voor circussen die met wilde dieren blijven werken gehalveerd worden en in het vijfde jaar volledig stopgezet worden ;

3° vanaf heden een beleid te voeren waarin de circussen gestimuleerd en begeleid worden in functie van het afbouwen van het gebruik van wilde en/of exotische dieren in de circusprogramma's ;

4° de Vlaamse minister bevoegd voor de Cultuur de opdracht te geven het federale initiatief voor een dierenwelzijnswetgeving voor circussen, maximaal te ondersteunen en jaarlijks verslag uit te brengen in de commissie bevoegd voor de Cultuur van het Vlaams Parlement over de werkzaamheden ;

5° de punten 1° tot en met 3° te laten ingaan vanaf het volgende begrotingsjaar.